

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A liga boltja.

Szerencsésen megszületett az új liga, az általános, titkos, községenkinti választójog ligája. Van benne munkapárti, demokrata, szociáldemokrata, Justh-párti, táborokara háromnegyedrészen héber, fővezére Bánffy Dezső báró.

A ligát kitörő örömmel fogják mindenfelé üdvözölni a nemzetiségi izgatók. Az ő kedvencük a liga, az ő céljaikat szolgálja a liga, az ő erősségük a liga. S az egésznek látható teje Bánffy, a nemzetiségek előtt mumusnak hirdetett Bánffy, aki mióta megszünt miniszterelnök lenni, nem szünt meg mindennap újra és újra fölfedezni az ő szabadalmazott sovíniszta magyarságát. Annyit hallottuk és olvastuk, hogy Bánffy volt az egyetlen sovíniszta magyar miniszterelnök, míg talán el is hittük, sőt végre maga Bánffy is így volt talán meggyőződve. S most ez a mellét verő Bánffy jön segítségül Lukácsiuinak, Szkicsáknak, Vajda Sándornak, szerb radikálisoknak, dákórománoknak, pánszlávoknak. Soha ennél különb eseményével nem kedveskedhetett volna nekik senki.

A ligát szerettel öleli keblére a bécsi keresztényszocialista párt is. Igaz ugyan, hogy a jeles liga tagjainak nagy többsége zsidó. No de ha Magyarország meg-

rontásáról van szó, akkor Lueger tanítványai nem ismernek felekezeti különbséget. Örömmel határtalan lehet, hogy azt az aknát, melyet ők Magyarország kárára ástak, most egy magát névleg magyarnak valló liga készül telrobbantani. Legalább ezzel nem kell vesződniök. Gruss aus Wien a vállalkozó férfiaknak.

A ligát örömmel köszönheti a nagyváradai nemzeti munkapárt. Négy tagjával szerepel a nagyválasztmányban szeretett városunk munkapártja. Négy tagjával, akik hangadók a pártban s akik mindig radikális állásfoglalásukról voltak hírhedtek. Vannak Nagyváradon az általános választójognak más pártállású és részben jóhiszemű hívei is; azok közül egyet sem látunk a nagyválasztmányban. A minek nyilván az a magyarázata, hogy a liga cégére alatt munkapárti fiókület nyitattott, azzal a célzattal, hogy a párt az általános választójog aklába tereltesék. Hogy mit szól ehhez a nagyváradai munkapárt, melynek életelő eleme Tisza István egyénisége, az a párt belügye, mely nem a mi fejünket fogja megfájdítani.

A ligát testvéri üdvözlettel ölelheti keblére a szabadkőműves páholy. Mikor még csak Bokányi elvtárs hirdette a fórumon a Bécsből diktált jelszót, a pá-

holy lelkesen szekundált neki s szószoki emelvényeken Bokányit, az elnyomott szegény proletárok harcosát gazdag szabadkőműves zsidók ölelték körül tüntető szeretetükkel. Most, mikor Bokányi szerepét Bánffy, Justh és Lukácsiu meg Lukács László vették át, körülöttük jár táncot a sinai hegy alól elindult tábor. Megtalálták a maguk embereit, a zsák a kívánatos foltot.

A magyarság pedig hálás köszönettel távozik a liga gyűléséről. Ha eddig valakinek kétsége lehetett volna aziránt, hogy kinek válik hasznára a radikális választói reform, most már tudjuk. Tesék csak megnézni a ligát. Ezeknek az érdekéről van szó, semmi másról. De a mi az ő érdekük, az nem a magyarságé, ami nekik előny, az nekünk veszedelem, ahol ők megélnék, az a magyarságnak a megfulladás. Köszönjük az oktatást. Az általános választójog portékáján eddig is rajta volt a bélyeg: Made in Austria, osztrák gyártmány. Most azt is látjuk, kik akarnak belőle kitűnő gseftet csinálni a ligához címzett szatócsboltban. *

Pestmegye főispánja.

A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, gróf Ráday Gedeon földbirtokost Pestmegye és Kecskemét város főispánjává nevezte ki.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Előítélet.

A homályos, nyomoruságos zugolyban megszólal egy rekedt, érdes férfihang. Az ember nem látszott, de a hangjában annyi fájdalom, keserűség, guny volt, hogy akaratlanul durva, elnyűtt ruhás, viharos életől barázdás arcu, szenvedésektől eltaposott alakot lát maga előtt, ki beszédét hallgatja.

— Amióta az a nagy szerencsétlenség ért, amióta bátyám bűneiért kiközösítve élek a művelt, érző szívű, humánus társadalomból, azóta, hogy körülnéztem magam körül, elcsodálkoztam azon, hogy mennyien vannak ilyen magamforma szánandó párák e földön. Míg élt a bátyám, jó módban, kényelemben, tisztességben éltünk. Azután jött a bukás. A hamisságuk egymásután derült ki s a megrabolt, kifosztott emberek átkozódva rázták felénk, ártatlanok felé kezeiket.

A boldog, kényelmes életből egyszerre egyetlen hatalmas zökkenéssel kerültünk ki a

hideg, kegyetlen, lelketlen utcára, a sárba, piszokba.

Eleinte eltompított ugyan a szerencsétlenség, lassankint azonban, amint eszmélve néztem körül, elundorodtam a szennyből, amit láttam körülöttünk. . . S ha meggondolom, hogy ezt az emberek igazságtalanságának köszönhetjük. . .

Itt elhallgatott a beszélő és heves sétája közben nyögve, kinosan kapkodott levegő után. Később társa felé fordulva, végtelen szomorú hangsúlyozással mormogta:

— Az emberak igazságtalanságának. Hát nekem kell megszenvedni azért, hogy bátyám bűnös volt?

Hát tehettem én arról hogy jól esett a kenyér, ami foszlos volt és puha, fehér? Hiszen nem tudtam, hogy asszonyok átka, gyermekek sirása, férfiak tehetetlen gyűlölete tapadt hozzám. . . Hogy értem egy gyermek szeméből könny fakadjon. . . Hiszen nekem is van gyermekem. Edes parányi kis lányom, ki selyemben született és talán darócban fog meghalni. . .

Maga fiatal. Csak magáért küzd. Mit tudhatja, hogy mi az, mikor egy éhez, nyomorgó

kis kéz hajol feléje könyörögve s nem segíthet rajta. . . Hogy segítek? Honnan szerezzek kenyeret, ruhát, fát?

Ha valami régi ismerőshöz kopogtatok be, ijedten csukják be előttem az ajtót. Az iskolatársaim letagadják, hogy valaha láttak. Az egykori irigyek ellenségek lettek. Ki segít rajtunk, ki?

Haha. . . sokszor megfordult fejemben mióta így senyvedek családommal, hogy mennyi szövetkezet, klub, mindenféle társadalmi összekötő kapocs van a világ becsületes emberei között. Miért ne szövetkeznék mi a társadalom ellen, ha abból ridegen kiközösítettek egy szerencsétlen családi bűn miatt. . .

Tehetek én arról, hogy bátyám csalta az embereket, hogy port tudott hinteni a világ szemébe. Tehet maga arról, hogy az apja sikasztott?

Mondja, mivel fogadják a könyörülő szívű embertársai, mikor munkáért rimádkodik előttük?

Hja, barátom, én sem alkalmazhatom magam, mert apjáról küztudomásu dolog, hogy sikasztó volt. Elvégre abban a régi közmondásban lehet némi igazság is, hogy: »Az alma nem esik messze a fájától.« Különben nem al-

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabeszerezésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Rákóczi-ut
(Uri casino épület)
Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costümöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

A politikai helyzet.

Lukács László nyilatkozata.

Lukács László pénzügyminiszter tegnap Bécsben a „N. W. T.” tudósítója előtt így nyilatkozott:

— Én tisztán üdülni mentem a Semmeringre. Senki előtt sem nyilatkoztam, különösen nem a választásokról, amelyekben semmi részem sincs. A király ugyan Budapestre megy, de ez csak a szokásos budapesti tartózkodás lesz. Hogy kihallgatásokat fog tartani, az koholt.

Tisza István Szatmáron.

Szatmárnémetiből jelentik: A szatmárnémeti függetlenségi párt csütörtökön este nagygyűlést tartott. Kelemen Samu indítványára kimondták, hogy Tisza István grófnak vasárnap Szatmáron való tartózkodásáról tudomást nem vesznek. Tisza gróf vasárnap este édes anyjától Kocsárdról a mátészalkai helyi érdekű vasuton érkezik Szatmárra.

340 jelölt.

Háromszáznegyven jelöltje van ezideig a munkapártnak, jelenti a kormány félhivatalosan és hozzáteszi, hogy minden bizonnyal a többi kerületekben is fognak jelölteket állítani. Arról azonban nem nyilatkozik a derék félhivatalos, hogy kik ezek a kitűnő férfiak, noha immár háromszor ígérték, hogy a válogatott legények névsorát közölni fogják. Ellenben most megvalják, hogy a jelöltek névsora hivatalos titkot képez, azt nem fogják elárulni a kíváncsi politikusoknak. Kár, nagy kár, hogy nem ismerkedhetünk meg ezzel a szépséges névbokrétával. De megfejtjük a nagy titkolódzás okát, hogy senki ne törje a fejét rajta.

Köztudomású dolog, hogy a munkapártban Tisza, Khuen, Lukács harcot vívnak egymással, mindenik a maga emberét akarja elhelyezni. Ha valamelyik kerületbe Tisza jelöltet ajánl. Khuen is, Lukács is ajánlanak s ilyen módon minden kerület körül veszekednek a bizottság-

kalmazzák olyan előszeretettel. Ki biztosít engem arról, hogy egy szép napon nem teszi-e maga, amit apja ura csalekedett? Nem barátocskám. Igen sajnálom, de nem alkalmazhatom. Pláne, mikor nap-nap után jó kezesekkel, kitűnő ajánlólevelekkel bíró fiatal urak pályáznak erre az állásra. Agyó fiatal barátom. Isten önnel. Ne, ne fárasza magát, egészen hiába való dolog úgy is . . . Hogy maga nem tehet róla, hogy hűséges lesz, becsületes, mint egy kutya? Egész eddigi élete kezeskedik erről? . . . Hja egyszer lesz ami nem volt. Majd magának is kinyílik a szeme, szét néz a világba, lát ezt is azt is, megtetszik ez is, az is s egy szép napon . . . mehetnek a rendőrségre, kerestetni az én kutyabecsületes emberemet . . . Mit mondana a világ akkor? Mondja nem a szemembe kacagna, hiszen tudhattam előre, hogy: »az alma nem esik messze a fájától«. Tehát agyó, agyó!

A gunyos és fájdalmas beszéd kifárasztotta az embert és társa mellé ülve, kétségbeesett reménytelenséggel bámult a homályos zugocska még homályosabb sarkába, önfelédten, hosszasán. A fiatalember, ki mellette ült, ép olyan bus reménytelenséggel hajtotta le fejét és réve-

ban. Már most, ha valamelyik frakció a saját jelöltje részére meg is kapja a hivatalos bélyegzőt, ez még nem olyan szentírás, amit el ne ronthatna pár nappal később a másik frakció pillanatnyi megerősödése. Ezenkívül beleszól még a kerület is a dologba és beleszól a pénz is. Így aztán megtörténhetik, hogy akit a munkaklubban felülbélyegeztek, az nem kell a kerületnek, vagy azért, mert ott más, helyi nagyság pályázik babérokra, vagy azért, mert görbe az orra, vagy mert pénze nincsen. Nem akarják tehát az óvatos vezérek kitenni az országot annak a mulatságnak, hogy a munkapárti jelöltek hetenkénti változásán kacagjanak.

Justh Gyula Sepsiszentgyörgyön.

Tegnap este Justh Nagy György, Hajnóc István kíséretében Sepsiszentgyörgyre érkezett. Nagy disszel fogadták. Király Ladár alispán vezette az összes megyei tisztviselőket s ott várta Nagy Dezső, a kerület képviselőjelöltje. A gyűlést Nagy Ferenc nyitotta meg. Utánna Justh Gyula szólott s kijelentette, hogy jogosan veszik a kezükbe a legerősebb fegyvert s ha kisebbség lesznek is, kisöprik a kormányt s oda küldik, ahova Rigó kívánta. Ilyen szép stílusban beszélt tovább Tiszáról s ismételte ismert kijelentéseit.

Választási mozgalmak.

Barabás Béla Margitán.

A vármegyében most mindent hátra szorít a választási mozgalom. Tudósítóink más dologról, mint a választási mozgalmakról nem tudnak referálni. Ujabbán a következőket jelentik:

A tenkei kerületben Bélben ma, szombaton fog megalakulni a nemzeti munkapárt. Az alakulógyűlés egyszersmint jelölő gyűlés is lesz, melyen a párt *Telegdy* Józsefet fogja képviselőül jelölni. A szombati napot ugylátszik azért választották a munkapártiak, mert

dezve, remegő, szomorú tekintettel követte társa példáját.

Egy év múlva . . .

Egyszerű, kopott, de jó meleg ruhába öltözött férfi halad a zajos, népes utcán. Arca barázdás, sok átélt szenvedés látszik meg rajta, szemének tekintete még mindig bánatos, félénk. De a komor vonásokon egyszerre futó mosoly suhan át és az öröm kifejezése továbbra is ott marad, míg kezét szorít egy sápadt, komoly fiatalemberrel. És az őszinte öröm hangján mondja:

— Örülök, hogy látthatom. Szerettem volna tudni, hogy hogyan és mint haladt előre, de egyszerre csak elvesztettem a szemem elől. Igaz, hogy akkor elég dolgot adott a magam dolga. Kapott-e alkalmazást? Akkor, régen . . . egy év előtt . . . Emlékszik, hogy milyen kétségek, lemondások, fájdalmas szomorúságok között váltunk? De a jó Isten velem volt. Találtam munkát. Szerény jövedelmem van, szegényesen élünk, de kilátásaim vannak jobb jövőre, előttem van a haladás útja. Örülök, hogy ön is jobb körülmények közé került. Jöjjön, hadd lássa a családom is, az én kis lányom, aki sokszor kérdezősködik maga felől — és

a mult vasárnapi kudarc megismétlésétől féltek itt is.

A nemzetiségi párt szintén erősen dolgozik. *László* Zoltán május másodikán tartja meg programbeszédét Bélben, Ugyanezen a napon mond programbeszédet *Gaál* Endre a Kossuth párt jelöltje is.

A bihari kerületben a mult vasárnap történetek után meglepő nyugalmas a hangulat. A jelöltek közül *Várady* Zsigmond ma Csokaly, Farnos, Nagytótfalu, Fegyvernek, holnap vasárnap pedig Szalárd, Siter és Tótteleken tart programbeszédet.

A belényesi kerületben alattomosan folyik a munka. A nemzetiségi kortések még éjjel is járják a községeket és erősen dolgoznak *Lukácsiu* mellett. Ezideig összetűzésre nem volt eset, mindazonáltal nyugtalan a polgárság. *Lukácsiu* május elsején tartja meg programbeszédét.

A margitai kerület egyike azoknak, amelyekben leghevesebb harcokra van kilátás. Holnap, vasárnap *Szatmári* Mór Margittán beszámolót fog tartani. A beszámoló keretében természetesen a programbeszédjét is elfogja mondani a volt képviselő. A beszéden jelen lesz *Barabás Béla* is. Itt jegyezzük meg, hogy a széplaki véres eset áldozata *Bálint* Sándor javulófélben van, most már az orvosok is reménykednek, hogy fel fog épülni. A másik sebesült a kórházban van kezelés alatt.

A székelyhidi kerületben szintén heves harcra van kilátás *Fráter* és *Molnár* között. *Molnár*nak a régi táborából még ugyan van elég szép számu szavazója, azonban az érmi-hályfalvai járás szavazói csaknem mindnyájan *Fráter* Lorándot éltetik.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

vonta magával boldogan, jókedvűen, fecsegve fiatal barátját.

Tíz év múlva . . .

Egy nagy kényelemmel, fényesen berendezett dolgozószobában sétál ugyanaz a férfi és hideg, éles hangon tart beszédet ugyanannak a sápadt, komoly fiatalembernek.

— Barátocskám, maga merész, sőt, ha nem kívánnám egy kissé kimélni, azt mondhatnám, hogy szerénytelen. A keményebb kifejezésektől s a jól megérdemelt rendreutasítástól csak a régi ismeretségünkre való visszaemlékezés tart vissza.

Igen, mert visszaemlékszem arra, hogy volt egy idő, mikor a sors mostohasága folytán, rövid ideig együtt laktunk egy homályos kis zugban és együtt ettük a reménytelen kétségbeesés kenyérét. Azóta minden megváltozott, egészen megváltozott. Engem szorgalmam és kitartásom az akarat segítségével szépen vitt előre. Igaz, hogy kezdetben nem szívesen láttak meg, sőt ki csak tehetett, keresztül nézett rajtam, vagy elnézett telettem. De mind ritkábban jelent meg a haragos tekintet a szemekbe, mind kevesebb homlok ráncolódott össze, kevesebb ajak húzódtott gunyosan félre

Tavaszi értesítő

Szives tudomására hozom a m. t. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim

megérkeztek és azok üzletben bármikor megtekinthetők.

Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehetem a fővárossalsi.

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA

női kalap különlegességi üzlete
NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.
TELEFON 130. TELEFON 130.

Nemzetközi közlekedési eszközök.

A XX. században mindjobban előtérbe nyomul az emberiségnek ama törekvése, hogy megszüntesse, eltávolítsa az emberek egymással való érintkezésének akadályait. Nem a hazátlan kozmopolitizmusra gondolok itten, amely a nemzeti fajtkülönbségeket tartja ez érintkezés egyedüli akadályának s az egyes nemzetek nemzeti jellegét akarja kiirtani. Ez csak korcszülötte az említett helyes, praktikus és szükséges törekvésnek, amely el akarja tüntetni először a fizikai távolságot s azután ledönteni azt a kínai falat, amely a társadalmi és szellemi érintkezés elé mered, meggátolván azt, hogy egyik ember megértse a másikat s magát vele megértesse.

A találmányok története elég világosan tárja elénk azt az óriási küzdelmet, amelyet az emberi elme, találékonyság és ügyesség kifejtett, hogy a fizikai tehetetlenség igája alól megszabaduljon. Csak lassu léptekkel, fokról-fokra sikerült a távolságot a közlekedési eszközök tökéletesítésével csökkenteni. S mikor a találmány technikai kivitele már megvolt, mily harcot kellett kezdeni a megcsontosodott közvélemény ellen, mely nem akarta az újítást befogadni, nem akart neki gyakorlati érvényt adni.

Eme küzdelmek egyik legszebbikének korát éljük ma, amely a végleges győzelemmel végződik, kiszámíthatatlan átalakulással járhat. Két irányban indult ez meg: feloldani az embert a fizikai és szellemi tehetetlenség alól.

Érdekes és tanulságos perspektívát nyújt az első irányu küzdelemről *Szerényi Gusztáv és Visnya Aladár dr nagyváradai írók könyve »A levegő meghódítása»*. Nagyszerű, főlegelő és bizalomra gerjesztő érzések hatják át az embert, midőn emez évszázados törekvésnek egyes részleteit olvassa. Az eleven stílussal, vonzó és érdekfeszítő modorban megírt könyv elejétől végig leköti az olvasó figyelmét. Aki egyszer kezébe vette, le nem teszi, míg a végére nem ér s akkor sem annak örül, hogy ismét sikerült egy könyvön tulesnie, amelyet aktuális volta miatt mindenkinek ismernie kell,

* Megjelent az Athaenaum kiadásában.

és kevesebb szemöldök rándult idegesen össze, ha szembe találta magát velem, és éreznie kellett, hogy megint vagyok valaki, akit nem lehet meg ne látni, vagy kikerülni.

Most már jó állásom, biztos pozícióm és dicsekvés nélkül mondhatom, igen jó jövedelem van. És most előáll maga evvel a nevetéses kívánságával. Tudja maga, hogy milyen nagyot kíván, mikor a lányom kezét kéri tőlem? Maga, kinek az apja sikkasztó volt és elsőkött a megérdemelt büntetés elől s kit asszonyok átközdése, gyermekek könnyje, férfiak tehetetlen gyűlölete kísért... Kérem ne ellenkezzen, nincs miért haragudnia, mert csak az igazságot mondom el.

Nem akarok kiméletlen lenni, csak feltárom maga előtt az igazságot, a szin igazságot. A maga édesapja sikkasztott, akárhogy szépítjük is a dolgot. Es ez a folt ott maradt a nevén, amit maga is visel és ott van a vérében, amit nem változtathat meg, mint ahogy megváltoztathatja esetleg a nevét... Az én testvérem is? Kérem az én testvérem nem sikkasztott, nem lopott, nem csalt, ő egy szerencsétlen tévedésnek, egy óriási véletlennek lett az ártatlan áldozata... Nekem épen csak a személye ellen nem is lenne semmi kifogásom, de hogy bizzam rá egyetlen lányomat, hogy vegyem be üzletembe ezzel a névvel, ezzel a multtal? És ha még dacolni is akarnék a társadalommal, az előítéletekkel és szembe mernék szállani vele, ki biztosít engemet arról, hogy egy szép napon nem megteszi-e azt, mit tett az apja, és akkor nem-e a szemembe kacagna az egész világ, hiszen tudhattam előre, hogy »az alma nem esik messze a fájától«. Csak menjen fiatal barátom, a mi utaink szét váltak!

Agyó, agyól Boér Margit.

hanem örvend, hogy megismerhette az emberi értelem diadalának történetét és sajnálja, hogy a hivatott szerzők oly hamar végeztek vele. Nyilván nem akartak terjengőssé válni, mert 140 oldal egy ilyen kérdéstről, igazán nem sok. Az azonban tagadhatatlan, hogy amit nyújtanak, az mesteri mű. Minden során meglátászik, hogy a szerzők nem dilettánsok e téren, mint Tábori Kornél az ő »Levegő hősei« c. könyvével. Ismerik a probléma nehézségeit s néhány vonással a laikus közönség előtt is egészen világossá tudják tenni s ez azután annál jobban tudja értékelni azok munkáját, akik a nehézségek elhárításán munkálkodnak.

Ránk, magyarokra nézve különösen érdekesek a könyv ama részei, amelyek a magyar szellem munkáját emelik ki a népek e közös versenyében. Azok, akik nagy modernségükben egyebet sem tudnak, mint a mi százados elmaradottságunkat hánytorgatni, jó volna, ha megtanulnák e kis könyvből, hogy élt a Duna Tisza mentén már 1784-ben egy nemzet, amely egy évvel az első európai léghajó felszállása után már több városban léghajó kísérleteket végzett s amely nemzetnek egy sajtóorgánuma már akkor úgy irt: »meg akarjuk mutatni, hogy valami francia és más idegeny.« Nemzetek között lehetséges, a magyarok között sem lehetetlen az. S ez a nemzet a Széchenyi István gr. magyar nemzete volt.

Világos fejtegetést olvashatunk a különböző repülőgépek típusairól is. Ez a laikus közönség előtt oly nehezen tárgyalható technikai probléma valóban mesteri tollal s markáns vonásokkal van föltüntetve s minden egyes típusnak lényege könnyen érthetővé téve. Ez csak oly szakembertől telt ki, aminő Visnya Aladár, aki tanulmányozta a külföldi repülőgépgyárakat s a helyszínén szerzett ismereteit értékesítette e részlet megírásánál. Itt sem mulasztotta el a magyar géniusz megnyilatkozását ecsetelni, amelynek munkája nemcsak a külföldi típusok utánzásában merült ki, hanem Martin Lajos volt kolozsvári egyetemi tanár kerek repülőgépeben új typut is alkotott, amely sok más magyar találmánnyal együtt ismertebb a külföld előtt, mint hazánkban.

A könyvecske elolvasása után tisztán áll előttünk, hogy a fizikai távolság megszüntetése helyesebb a közlekedés akadályainak eltávolítása idő kérdése. Nem sokáig állják utunkat az óriási hegyek, a vizek, hogy más nemzetekkel érintkezzünk, a repülőgép a gyorsvonatnál sokkalta nagyobb sebességgel és rövidebb uton fog odaszállítani, ahová vágyaink üznek.

De ha a kívánt helyet, vidéket, nemzetet már elértük, az érintkezést csak fizikailag vitéjük keresztül. Hátra van a fontosabb, a szellemi érintkezés. Ennek is megvannak a maga nagy akadályai. Idegen területen idegen nép között vagyunk. Ha szólunk, nem értenek meg bennünket. Nincs meg a szellemi közlekedési eszközünk. Pedig szükségünk van rá, érezzük. Nem ma először. Erezte ezt az emberiség már századok óta s meg is volt a törekvés már századok óta egy nemzetközi szellemi közlekedési eszköz feltalálására. Sokat próbálgattak, sokat találgattak, míg végre egy lengyel orvos ügyes, genialis gondolata egy szerre kezünkbe adta a kívánt csodaszert. Esperanto nyelvet szerkesztett össze a nemzetközi törzsszókából. Sajnos, az új találmány nem kisebb akadályokra talált a gyakorlatba való átmenetnél, mint találtak a régi, korszakalkotó újítások. A közömbösség, a sok sikertelen próbálgatás az eddigi »világnyelvekkel« bizalmatlanná teszik a művelt embert az Esperanto iránt. Pedig van annak értelme, van jogosultsága az elterjedéshez s van gyakorlati haszna.

Hány ember van, akinek nincsen szellemi vagy anyagi tehetsége ahhoz, hogy több idegen nyelvet megtanuljon, pedig egy művelt embernek idegen nemzetek között meg kell fordulnia. Ez az akadály az Esperantonál elenyészik. A nyelv szókincse minden művelt ember előtt legalább félig ismert, grammatikája pedig

10—12 óra alatt játszva megtanulható. S aki azt hinné, hogy fölösleges ezt a nyelvet megtanulni, sőt haszontalanság, úgy sem tudná magát vele másutt megértetni, mert nem beszélnek, annak utalunk a 18 millió esperantistára, akik a külföld nagyobb városaiban egész konzulátusokat tartanak fenn s egyszerű levélnem megkeresésre a legnagyobb szívesseggel fogadják és kalauzolják a külföldről érkező esperantistákat.

Nálunk nagyobb ellene az elfogultság, mint a nagy nyugati nemzeteknél, pedig alighanem nekünk nagyobb szükségünk van rá, mint nekik. Azért említem ezt most, mert épen Nagyváradon időzik az esperanto mozgalomnak egyik leglelkesebb magyar híve Marich Agost, aki esperanto tanfolyamokat tart a prem. főgimnáziumban. E hó 27-én új kurzust nyit kezdők részére, kik csekély 5 K ellenében 6 óra alatt megtanulják az Esperanto nyelvtant s kapják 1 évig a »La Verda Standardo« c. folyóiratot, melyből továbbképezhetik és tökélesíthetik magukat az Esperanto nyelvben.

k. i. k.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 4. este 6 órakor. Kath. Kőr zárúnnepélye a püspöki palotában.

* **A király Budapesten.** Hat hétig lesz a király Budapesten és részben Gödöllőn. Itt időzőse alatt köztünk lesz Ferenc Ferdinánd trónörökös nejével s ugyanez alkalommal érkezik hosszabb szabadságra csóri birtokára Szögyény gróf belini nagykövet.

* **Ferenc Ferdinánd és a repülőversenyek.** A Magyar Aeroclub aviatikai versenyének igazgatósága Ferenc Ferdinánd trónörökös kéri fel arra, hogy vállalja el a nemzetközi versenyek védnökségét. Már érintkezésbe is léptek a trónörökös udvarmesterei hivatalával és számítanak arra, hogy a trónörökös mint védnök eljön a nem mindennapi versenyeket megtekinteni. A versenyterén a páholyok mellett remek udvari sátor készül a trónörökös, József királyi herceg és az udvari méltóságok számára.

* **A római zarándokok hazatérése.** A ritka fényes sikerű római magyar ünnepségek résztvevői már szálíngóznak hazafelé. Csütörtök este Fiuméba érkeztek, honnét egyesek még további kirándulásokat tesznek, mások pedig siettek egyenesen haza. Így dr Karácsonyi János prépost-kanonok már tegnap délután megérkezett Nagyváradra. Persze el van telve a pompásan sikerült zarándoklat élményeivel. A római magyar ünnepséget a rómaiak sem fogják egyhamar elfelejteni, mert a zarándoklatban résztvevő magyar főurak és előkelőségek közül 16-an diszmagyarban voltak, ami különös érdekességet és fényt kölcsönzött a magyar zarándokok felvonulásának. Vatikáni nagykövetünk Széchen gróf mindent elkövetett az ünnepségek sikerének érdekében. Meg is lehet vele elégedve; a zarándokok is a tapasztaltakkal. A napokban most már a többi váradai zarándokok is megérkeznek, közülük különben egynek sem lett semmi baja — az uti fáradságon kívül.

* **A hivatalos lapból.** A nagyváradai kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe dr Zsiska Dániel díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A város és a Drágán-pataki villamos művek.** A magyar forgalmi vasúti részvénytársaság tudvalevőleg engedélyt nyert arra, hogy a Drágán-patak vizének használására villamos telepet létesítsen. Ezt tudva a város, tekintettel a fogytékán lévő szénkészletre felszólította a részvénytársaságot, hogy tegyen ajánlatot arra nézve, hogy mennyiért volna hajlandó a városnak villány áramot szolgáltatni. A részvénytársaság tegnap válaszolt a városnak és tudatja, hogy a vízhasználati engedély még nem emelkedett jogerőre és így a konkrét ajánlatot most nem teheti meg. Tudatja egyszersmind, hogy a szénárak most épen eső félben vannak, tehát az esetben is ha miatuk most még szén nem is rendelnének évvégéig nem lesz baj belőle, mert akkor a szén lényegesen olcsóbb lesz, addig pedig ők is megteszik az ajánlataikat.

* **A nagyváradi repülőgép.** Az érdeklődő közönség nem hiába várja nagy érdeklődéssel Lanzendorfer Antal repülőgépének elkészítését, de rendkívüli látvány is lesz ez a Nagyváradon készült biplán, melylyel tulajdonosa a budapesti repülőversenyen is részt fog venni. A Vadász és Grósz-féle kocsigyárban már nagyon előrehaladott a gép készítésének munkálata. Tegnap végezték a szerelést s ma már átszállítják a biplánt a megyeházára, ahol a nagyteremben lesz kiállítva. A közönség vasárnap, 24-én s a következő napokon tekintheti meg a gépet.

* **Segédjegyző választás.** Tegnap tartották meg Krajován a segédjegyző választást. A választáson egyhangulag Riffaton Alajos okleveles jegyzőt választották meg.

* **A Bmke elnökelölő ülése.** A Bihar-megyei Magyar Közművelődési Egyesület osztályelnökei és alelnökei ma délután 5 órakor a városbáza tanácsstermében értekezletet tartanak. Az értekezlet tárgya lesz a Glac Antal főispán távozása folytán megüresedett elnöki tisztség betöltésének előkészítése. Ugyancsak tárgyalás alá kerül az esetleg üresedésbe jövő alelnöki helyek betöltésének előkészítése is. A gyűlés érdekesnek ígérkezik, annyival is inkább, mert az elnöki tisztségekre több jelöltet is fognak proponálni.

* **Ki lesz az elsőosztályú rendőrbiztos.** Most hirdették meg a pályázatokat a Szabó Gábor halálával megüresedett elsőosztályú rendőrbiztosi állásra. A megüresedett helyre az első pályázó Réz Bertalan a jelenlegi szolgálatvezető tb. alkapitány. Réz Bertalannak erre az állásra való pályázata minden tekintetben jogos s megválasztása nemcsak méltányos, de igazságos dolog is lenne. A rendőrségi tisztikarban ugyanis ő a jelenlegi legtöbb szolgálati évvel bíró tiszt, tehát a többi tisztviselő előrehaladásának érdeke is megkívánja, hogy megválasztassék. De eltekintve a szolgálati évektől, csupán érdemeire való tekintettel is jogosan aspirálhat e helyre. A nagyváradi rendőrségi intézménynek Réz oly lelkes, pedáns igazi rendőrtisztviselője, hogy ezt a tisztviselőt meg kell becsülnie a városnak és munkásságát a jogos előrehaladással föltétlenül honorálni kell. Réz Bertalan nyilvános szerepléséről nagyon keveset hallhattunk volna, azonban ő maga volt ennek legnagyobb ellensége. A rendőrtisztviselő csak kötelességet ismer, de hogy ezért szerepeltessék is, ez nem nekem való. Mondta akárhányszor szerényen Réz, pedig lett volna alkalma bravuros rendőrcselekményeit nem egyszer csillogtatni a nagy nyilvánosság előtt. Ha tehát szerényen visszavonult ettől, most amikor szolgálatainak jogos

elismerését kéri, azt hisszük pártolni fogja mindenki a választások alkalmával.

* **Egy miniszteri titkár halála.** Mint értesülünk, Tóth József belügyminiszteri titkár tegnap éjjel meghalt. A még fiatal, java-korabeli tisztviselő egyike volt a miniszterium legbuzgóbb tisztviselőinek. A tavaszi hideg időjárás alatt megbült s tüdőgyulladást kapott, melyben tegnap éjjel meghalt.

* **Egy olasz öngyilkosjelölt a rendőrségen.** Ma délelőtt betért Bors Körös-utcai vendéglőjébe egy olasz kinézésű ember s ott pár pohár sör elfogyasztása után papírt és tintát kért, hogy levelet írjon. A vendéglős feleségének feltűnt, hogy az idegen nagyon szomorúan viselkedik, átment a rendőrségre és kihívta Dienes detektívét, aki kérdőre vonta az idegent, aki magyarul egyáltalán nem, németül csak töredezően beszélt, nagynehezen elmondotta, hogy a levélben bucsuzik feleségétől és gyermekeitől és öngyilkosságot akar elkövetni. A detektív elkobozta a levelet és előállította a rendőrkapitányi hivatalhoz, ahol azt vallotta, hogy Portolotti Giovanni olasz erd i munkás, aki Nagyváradon a vonatból leszállott és társaitól elmaradt. Teljesen egyedül, pénz nélkül áll s e teletti bánatában akart öngyilkosságot elkövetni. Az öngyilkosjelölttel nagynehezen sikerült megértetni a rendőrségnek, hogy ne foglalkozzék az öngyilkosság gondolatával, mert a rendőrség őt haza fogja szállíttatni, azonban mielőtt ez megtörténe, olasz tolmács segítségével fogja a rendőrség őt részletesen kihallgatni.

* **Mark Twain meghalt.** Amerika legnagyobb humoristája és egyszersmind legnagyobb írója kidőlt az élők sorából. Mark Twain meghalt. Aránylag rövid betegség véget vetett életének. Mark Twain álnév volt. Családi neve Clemens Sámuel Langhorne volt. Szegénysorban született. Alig volt tizenhárom esztendő, már odaállították a szedőszekrény elé. Nyomdászinas volt. Megszökött a nyomdából. Minthogy azonban élnie kellett, elment hajóslegénynek. Évekig utazott mint hajóslegény a Mississippin. Egyszerre csak hírlapíró lett. San Franciskóban telepedett le s különböző riportokat írt, amelyek módjólott mulattatták a publikumot. De igazi nagy hírneve nem innen keletkezett. A Sandwich-szigeteken járt 1866 ban s onnan visszatérve, a Pacifac-államokban felolvasásokat tartott. Később beutazta Egyiptomot, Palesztinát és a Földközi Tengert. Amit itt tapasztalt, azt mind humorisztikusan fogta föl. A könyveit oly nagy mennyiségben vásárolta a publikum, hogy a kiadók versengtek könyveikért. Bejárta Európát is, volt Bécsben és Budapesten s mindenütt lelkesen ünnepelték. A nagy humorista most már csendes és nagyon komoly lett. Örökre kihullt a toll a kezéből. Hetven éves volt a nyomdászinasból lett nagy író és életének legnagyobb részét embertársai fölvidítására szentelte, akkora hivatottsággal, mint kevés ember ezen a világon.

* **A tej megadóztatása.** A városi tanács a vásár vám és helypénzszedési szabályrendeletet már korábban Kurländer Ede dr gazdasági tanácsosnak adta ki véleményezés végett. A vélemény tegnap érkezett meg a városhoz. E szerint Kurländer nem emel semmitéle kifogást a szabályrendelet ellen mindössze annyi javaslatot fűz hozzá, hogy a vidékről behozott tejet adóztassák meg. Ez a javaslat előre láthatólag nem fog keresztül menni,

mert ha keresztül vinnék a közönség adná meg az árát. Az a termelő ugyanis egész biztosan felemelné a tejjarat, ha pedig ezt nem tenné, akkor a tej viztartalmát emelné fel, erre pedig nem vágyik a közönség.

* **Fogházból a halálba.** Elesdi tudósítónk jelenti, hogy tegnap reggel Moczor Anna 46 éves asszony hirtelen meghalt. Az asszony az elesdi járásbíró-ág épületből lépett ki, ahol egy napi fogságra volt ítélve. Az épület elhagyása után hirtelen rosszul lett s összeesett és meghalt. A halál oka szívszélhűdés.

* **Rejtélyes gyilkosság.** Rejtélyes gyilkosság foglalkoztatja jelenleg a belényesi csendőrséget. Mint tudósítónk jelenti, pár nap előtt a belényesi vásárra ment be Zurzs Floáre mézesi lakos, 30 éves szép román lány. A lány tegnapig nem tért haza. A hosszas távollaradás feltűnt a leány testvérének, aki keresésére indult. Keresés közben a mézesi ut mellett egy szénaboglya tövében vérbefagyva meg is találta a leányt. A szerencsétlen teremtés még él. Az esetről nyomban jelentést tettek a csendőrségnek és az előjárásnak, mely a leányt beszállíttatta a belényesi kórházba. A leány merényletnek az áldozata. Valaki orozva kétszer lőtt rá. Az egyik golyó a gyomrán hatolt be a leánynak, ezt a golyót el is távolították. A másik golyó a nyakszirtbe furódott. A leány még él, azonban nincs eszméleténél. Az orvosok véleménye szerint a sebesülés halálos. A csendőrség nagy apparátussal nyomoz a tettes kézrekerítése végett.

* **Siketnémák felvétele.** A siketnémák debreceni intézetének az 1910—911 iskolai évre vallásra, nemzetiségre és nemre való tekintet nélkül 15 siketnéma gyermek nyer felvételt, akik 7 évesek már elmúltak s életüknek 15 ik évét még nem töltötték be. Felvételenek továbbá a később siketültek is, akik az intézet szakszerű tanítása nélkül beszélőképességüket idővel teljesen elveszítik. Magánaton tanításban részesülhetnek továbbá a hibás beszédű gyermekek is. Mindenre kiterjedő felvilágosítással szolgál a hozzá fordulónak az intézet igazgatósága Debrecenben.

* **Öngyilkos leány.** Dózsa pusztáról jelentik: tegnap reggel Dávid Erzsébet 15 éves parasztleány öngyilkossági szándékból gyufaoladatot ivott. Életbenmaradásához kevés a remény. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

* **Névmagyarosítás.** Róth Adolf nagyváradi lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel Váradi ra változtatta.

x *Finom uri fehérnemű és minden uri divat és kalap ujdonság megérkezett*

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében Április hó 23, 24, 25, és 26-án a következő igen érdekes mozgófénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Szerelmi cselszövés. 2. Lassan járj tovább érsz. 3. Indus idyl. 4. Bizalmatlan anyós. 5. Liwingston ügy. 6. Schweizi. 7. Matróz kiképzései. 8. Walomlroza. Belépti díj nincs. Kezdeté este 9 órakor Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van és a n, é, közönség szives pártfogását kéri, *Hartstein Arpad kávéház* tulajdonos.

x **Lehetetlen külön írnom** minden vendégnek, tehát ez uton tudatom mindazon 243 tisztelt vevőmet, kik e héten nálam fehér ruha vásznot kerestek, hogy az a mai napon megérkezett, ugyszintén más, nagyon szép divatos új színekben is, melynek ára 37 és fél krajcár. Kovács Ákos Nagyvárad.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap tavaszi ujdonságok REICHARD ARUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók.

x **Olvassa el kérem!** ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframéget és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolframé* 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással.

Jenny Jenő órás és ékszerész

a bérnyújtási alkalomra ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek dus választékban levő óra és ékszer készletét, amelyet a volt betörés miatt

legjutányosabb árban

óhajt kiadásítani. Órákat egy évi jótállás mellett javítok. Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is, tisztelettel **Jenny Jenő**, órás és ékszerész Szt. János u. 39. sz.

Telefon szám 285.

Egy fiut tanulónak felveszek.

A Rokszin-ügy.

Tegnap folytatták a tanú kihallgatásokat. Először dr. Hajdu Béla nyugalmazott kir. járásbíró hallgatták ki. Előadja, hogy tudott a Pelok-féle földvételről és jelen is volt az ideiglenes adás-vételi szerződés megkötésénél. Ugyanekkor 100 forintot adott Porumb Kornélnak kölcsön. Tudomással bír arról is, hogy Porumb Kornél kérte Roksztint a 9000 és 15000 koronás váltó aláírására. Roksztin eleinte szabadkozott, le akarta beszélni Porumbot a vételről, mert nem bír majd megbirkózni tudni a nagy adóssággal, de végre mégis a sok rábeszélésnek engedett.

Előadja továbbá, hogy egy alkalommal Kolozsvárra utaztában találkozott a vonaton Porumb Kornéllal. Kérdezte tőle, hogy hogy van, amire ő azt felelte, hogy sehogysam. Elpanaszolta neki, hogy fegyelmi ügye rosszul áll és hogy a 9000 és 15000 koronás váltók körül is baj van. Pedig ő a váltók hamisítását egészen jóhiszeműen csinálta és tudta a dologról atyja és testvére is. Az ő beleegyezésükkel tüntette el a váltókról a régi dátumot és irt helyébe november 28 ikát, azért, hogy új váltókra ne kötelezzenek.

Utánna Roksztin Miklós esperest hallgatták ki. A 9000 és 15000 koronás váltókról előadja, hogy Sternthal Farkas, a nagyszalontai takarékpénztár volt igazgatója, aki már meghalt, még november 28-ika előtt figyelmeztette egyszer Blága Eutimot, az egyik kezest, a váltók lejáratára. Ez a vallomás ellenkezik a kezesek ama vallomásával, miszerint augusztus 1 után absolute nem tudtak az obligóról.

Dr. Póynár Széver a Makai-Horváth féle válóperre tett vallomást. Előadja, hogy ez iratok közül tényleg elveszett egy perdöntő fontosságú levél, de, hogy ezt a levelet Roksztin tulajdonította volna el, arra semmi pozitív bizonyítékot nem tud. E levél eltűnése a Roksztin felének érdekében állott ugyan, de azért ilyet nem tételez fel egy ügyvédől.

Kihallgatták továbbá Patkás Tógyert, Patócs Kálmánt, Bulboka Jánost és Jánosnét és Moczkó Ivánt a Bálint Mojsze-féle kötelezvényre és annak előzményeire vonatkozólag.

Száva Tivadar. Mészáros János, Boldor János és Kimpán József az aradi Victoria-féle váltókra tett vallomást. Előadták, hogy azokat ők sohasem irták alá, hanem Porumb Kornél hamisította.

Burdán Tivadar, volt illyei bíró a Burdán-Porumb per előzményeire nyilatkozott. Előadja, hogy a kötelezvényt, mely közte

és Porumb Kornél között létrejött, maga Porumb csinálta a jegyzői irodában. Annak a készítésébe Roksztin absolute nem folyt be. Nem volt az ravasz célzattal szerkesztve, amit bizonyít az is, hogy a pert ezen kötelezvény alapján meg is nyerte.

Blága Nesztor tulikai lelkész, Blága Eutin fia egy értelműen vall Roksztin Miklóssal. De hozzát teszi még, hogy Blága Eutin november 28-ika előtt figyelmeztette Porumb Kornélt a váltókról, mire az ezt felelte, hogy rendezve lesznek a váltók.

Ugyanez a tanu igazolja még az id. Porumb Nesztor ellen emelt zsarolás vádját is.

Roksztin János lényegtelen vallomása után a tárgyalást mára halasztották.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Luxemburg grófja
Vasárnap: délután Rip Rip, este Obsitos (először.)

Odipusz királyfi.

Ivánfi Jenő bucsufelléptéül a klasszikus tragédiák őseit, Odipusz királyfit választotta. Nagyváradon nem emlékszünk, mikor láttuk Sofoklesz zordon fenségű tragédiáját. Elszokott a közönség a görög világ tragikusaitól s ami a műben zordon volt, az a közönség nagyrésznél visszatetszett. A legmegrázóbb jeleneteket a gyengébb idegzetűek ki sem bírták s a hölgyek közül többen igyekeztek feltűnés nélkül távozni.

Pedig a valóság az, hogy Odipusz királyban benne van az igazi tragikus mag s a darabnak mély hatása és igazi értéke van a modern színpad keretében is. Nem volt egy pillanat az előadás alatt, amely alatt a közönség figyelme lekötve ne lett volna. És a szerepekben a modern színész is alkalmat talál tehetsége teljes érvényesítésére. Ivánfi Jenő mindhárom fellépte közül Sofoklesz tragédiájának címszerepe adott alkalmat a leghatásosabb alakításra. Egyénisége a klasszikus tragédia keretében érvényesült mindegyiknél legjobban. A görög tragédia verseit tudja az ő tömör, mély hangja legszebben új életre kelteni. Az I. felvonás első felét a tökély legmagasabb fokára emelte. Egyenletesen, szépen megmaradt hanggal és játékkal egyaránt a fenséges fokán. Mikor azonban a kétség, majd a tragikus összeütközés kezdődik, akkor ismét ki-kitört hangjának az a sajátos élesség, mely különösen akkor válik kevésbé hatásossá, mikor Ivánfi a rémületet vagy kétséget szavak helyett pusztán hanggal kívánja érzéltetni. Ez a sajátos hang zavarta néha azt a különben megrázó, mély hatást, melyet alakítása a közönségre gyakorolt. Pompás organuma a szaválásra kiválóan alkalmas, arcjátéka megrázóan qualisztikus, maszkja kifejező s egész alakítása általában megfelelő a görög tragédia hangulatának.

A darab csak nem egyedül a címszerepen fordul meg: de a többi szereplő is kifogástalanul megállotta helyét. Hunyady József jósa különösen jól sikerült; Ivánfival játszott párjelenetben egymást kitűnően kiegészítették. Tóth Elek, Szarvasi Dési, Hajnal, Kassay, Körösi Juci és Sinkó Gizi egyaránt hozzájárultak a sikerhez. Külön kiemelendő kis szerepében ügyes és hatásos feldolgozásáért Angya Ilka.

A közönség szép száma és a felvonás végén a felzúgó tapsvihar a legszebb tanubizonyosság mellett, hogy Erdélyi igazgató a klasszikus művészet kultiválásával nemcsak az igazi művészethez, hanem a külső sikerhez is megtalálta az utat.

Nagyváradai Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai

ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 75 2.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc- és szépségápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeples, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsúfító arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fejmasszage, villamos kékfény. Röntgen- és paraffin kezelése. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diskrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor.

IRODALOM.

Hummer Nándor halála. A Szent István-Társulat buzgó munkásságu titkára, Hummer Nándor Budapesten 54 éves korában elhunyt. Hummer Nándor 1856-ban született s 1886-ban lett a Társulat titkárává s mint ilyen 13 évig laukadatlan hévvel dolgozott a Társulat érdekeinek megvédésében. Mintegy 10 éve súlyos szembaja a magánéletbe való visszavonulásra kényszerítette. Tudományos téren is szép pozíciót vívott ki. A kereszténység nyomai hazánk mai területén a honfoglalás előtt. A szláv kereszténység és a honfoglaló magyarok. Tanulmányok a humanizmus korából című műveivel. Összeírta a Szent Gergely-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Temetése szombaton délután lesz a kerepesi-uti temető halottasházából. A végtisztességen részt vesz a Szent István-Társulat, valamint a Társulat tudományos és irodalmi osztályának képvisellete.

NYILTTÉR.

Ha szomorú nem lenne
— nevetni kellene rajta!

Egy hétig vesződtem a katarusommal, beszédtem minden elképzelhető szert s csak a gyomromat rontottam el vele. Végre vettem egy doboz valódi Fay-téé szódéni ásványpasztillát 1 kor. 25 fillérért — és minden baj elmúlt! Hogy legjobb gondolat mindig utoljára jön! De Fay valódi szódéni pasztillájára esküszöm s többé sohasem fogy ki a bázamban.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére:
W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien,
IV-1. Grosse Neugasse 17.

Dr. Barta Andor
szülész és nőorvos
Szent János-utca
18. sz. alá költözött.

TÁVIRATOK

Az ötmillió panama.

Budapest, április 22. A fővárosi rendőrség nagy apparatussal folytatja a vizsgálatot a sacharin-csempészet ügyében. A mai nap folyamán kihallgatták Eggert, aki beismerte, hogy három év óta bocsát áruba sacharint. 1908-ban 18000 kiló sacharint adott el.

Bécs új polgármestere.

Bécs, április 22. Ma tartották meg a polgármester választást. A választáson mint az előre is látható volt Neumeier József első alpolgármester került ki győztesen. Az alpolgármestert 146 szavazat közül 129 szavazattal választották meg. Választás után az új polgármester programbeszédet mondott, melyet nagy tetszéssel fogadtak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, április 22.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza apr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

30

— Ő a pékműhelyben volt, — mormogá az egyik, — látta a péket ma reggel? Kérte-e hogy adjon kenyeret nekünk?

— Kenyeret! — ordítá egy más. A pék feleségétől kell kenyeret kérni O csinál és ő vesz el mindent. Készebb még a saját gyermekeinket is megenni, mintsem, hogy szükség szenvedjen.

— Ő egy arisztokrata.

— Ő egy zsarnok.

— Egy valóságos vadállat. Le az osztrák asszony!

A rossz szellemnek most Montarbas nem volt képes ellent állni.

— Le az osztrák asszony! — ismétlé a szánban felemelkedve és kezével kalapját lenggetve. Inkább egy vad ordítással, mint éljenzéssel fogadták ezt, s egy pillanatra, mielőtt a csuf hangok elhaltak mögötte, abba a képzelődésbe ringatta magát, hogy ő igazi patrióta, ki kész életét és vagyonát feláldozni éhenhaló honfitársai ügyéért. S amint Páris kapui felé közeledett, gyors lovai és sebes szánja a gyalogok egész csoportját érték utól, előbb kettesével, hármasával, majd tizenkint és huszankint, k k mind a főváros felé siettek — a férfiak és nők egyaránt vad, várakozó kinézésűek voltak s úgy rajzottak, mint a méhek a köpű körül, de céltalanabban.

Beszélgetésük csak egymást követő kérdésekből állt, melyre nem jött felelet; s a gróf észrevette, hogy mint a mesebeli oroszán barlangba vezető nyomok, mindnyájan ugyanazon uton mentek. Csupán egy utassa! találkoztak, ki Versailles felé ment — egy nagy daliás kinézésű, gazdagon, ha nem is szépen öltözött

ifjával, ki a mély havon át oly könnyed és merész modorban lovagolt, hogy mindjárt fel lehetett ismerni benne az idegent, ki legalább is a csatorna tulsó oldaláról jött, Ambár a szél arcába fujt és a hőmérő több fokkal a fagypontra állt, ennek a vidám lovagnak a kabátja mégis ki volt gombolva a mellén és selyem nyakkendőjének két vége széles vállai fölött lobogott s gazdag fekete fűrtök lengtek csinos arca körül félrevágott kalapja alatt s egy nehéz aranylánc csüngött ki óraszéből, minden lépésnél csörömpölve.

Sarkantyui lazán voltak felkötve, szintugy az őv, a heveder, ülése, ruhái — sőt térdzsorritása is lazábbnak látszottak másokénál s az egész emberről olyan szabad, jókedvű, önelégült kinézés sugárzott le, mely nemzetiségét azoknak is elárulá, — kik nevét nem hallották.

— Fitzgerald! kiáltá Montarbas, a szánt hirtelen megállítva. Isten hozta önt, szilaj nyugati lovag! Azt hívém, a párbaj Hainaulton Frankhooból száműzetést hozott öpre.

— Megb csátottak nekem, mikor megtudták, hogy ellentelem nem halt meg egészen, — felelé a másik szívélyesen megragadva barátja kezét. En a gyomrába löttem, látja ön? Epen a hová akartam. A saxonnak ez a legsebbebb helye, gróf ur!

— A gyomrába és az angol mégis életben maradt?

— Eletben! — Hogy ne maradt volna, a golyó óraláncának kapcsát találta s nadrágjának térdénél esett ki olyan laposan mint egy gomb.

— Es ön barátom, nem sérült meg?

— Szépen elhibázott! Golyója pisztolyom kasát érte, karomon feltutott és a vállamnál jött ki az ing és a bőr között s egyiknek sem lett semmi baja. Ő jó lövő, de igen soká céloz.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Figyelem!
50.000 pár cipő

4 pár cipő csak 7 korona.

Fizetési akadályok miatt megbízatást kaptam több nagyobb gyárostól, hogy nagy mennyiségű cipő áruikat mélyen a beszerzési áron eladjam. Ennél fogva eladok bárkinek 2 pár férfi és 2 pár nő ifűzős cipőt, bőr barna vagy fekete, erősen szegezt bőrtalppal, galoschirozva, előkelő és legújabb facon. Számszerinti nagyság! Mind a négy pár csak 7 K.

Szállítás utánvétellel.

F. Windisch cipő export.
Krakau No. D—XV.

Nem tetszés esetén az áru kieserülteik, vagy a pénz visszaadatik.

Gümőkór (tüdő)

Köhögés, számarköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche“-t.

SIROLIN „Roche“-t kellemes íze és kiváló hatása folytán szívesen veszik. Az összes gyógyszerárakban eredeti SIROLIN „Roche“ csomagolást kérjünk és határozottan utasítsunk vissza minden pótkészítményt.

Sirolin iródmalmat M. 15. kívánatra ingyen és bérmentve küld F. Hoffmann-La Roche & Co., —

Basel (Schweiz) Greuzach (Baden.)

Magyar Bank Részvénytársaság

Nagyvárad.

Hirdetmény.

A »Magyar Bank« részvénytársaság 1910. március hó 30-án tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy részvénytőkéjét 5000 drb. 200 korona n. é. részvény kibocsátása által 1 millió koronáról 2 millió koronára emeli fel, a melyből egyelőre 2500 darabot bocsájt jegyzésre s így részvénytőkéjét

1.500,000 korona, azaz Egymillióötszázezer koronára emeli fel.

Az új 2500 darab részvény kibocsátása a következő feltételek mellett történik:

1. A régi részvényesek elővételi joggal birnak minden két részvény után egy új részvényre.
2. Az új kibocsátású részvények 200 korona névértékben bocsáttatnak ki 206 korona árfolyamon.
3. Az igazgatóságnak jogában áll a régi részvényesek által át nem vett részvényeket szabadkézből 206 korona kibocsátási árban az arra jelentkezők között elhelyezni.
4. Az elővételi jog gyakorlásának határideje 1910. június 1.
5. Az átvételi árfolyam 206 korona, melyből 200 korona a részvénytőkét, 6 korona pedig a tartalékalapot illeti.
6. A befizetés négy részletben is teljesíthető és pedig:
 - 56 K az elővételi jog gyakorlásakor és jegyzésekor,
 - 50 » 1910. július hó 1-én,
 - 50 » » október hó 1-én,
 - 50 » » december hó 1-én.

az intézet pénztáránál Nagyváradon, vagy margittai fiókpénztáránál.

7. A befizetett összegek után 1910. december hó 31-ig 5%-os kamattal megtérítetik s az új részvények

1911. január 1-től kezdve az üzleti haszonban
részesülnek.

8. A befizetésekről ideiglenes részvények adatnak ki s a késedelmes befizetőkre az alapszabályok erre vonatkozó §-ai nyernek alkalmazást.

Nagyvárad, 1910. március hó 30-án.

Az igazgatóság.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kényhelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajátermésű boraimat mérsékelt áron bocsátom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermét személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város külső utaira szükséges s az egyes utakra árlejtési feltételekben részletezett elosztás szerint kiszállítandó 2160 köbméter rostált kavics szállításának vállalatba adása céljából 1910. évi ápr. 30-ik napjának d. e. 10 órákor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

Ajánlatot csakis írásban zárt ajánlat útján, a köbméterenkénti egység ár megjelölésével lehet tenni, zárt ajánlatok azonban csak az árverés megkezdéséig adhatók be.

Az árlejtési feltételek alulírott hivatalos helyiségében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők s zárt ajánlattevők ajánlataikban világosan kitenni tartoznak,

hogy azokat ismerik s magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

Ajánlattevőt ajánlata azonnal, Nagyvárad városát azonban a tanács idevonatkozó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi. A város fentartja magának a jogot, hogy a beadott ajánlatok közül szabadon választhasson, esetleg az árverés eredményét megsemmisítse s új árverést rendeljen el, vagy a beadott ajánlatokat mellőzve a szállítás iránt tetsezése szerint intézkedhessen.

Nagyvárad, 1910. ápr. 13-án.

Komlóssy József,

jog és gazdaságügyi tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

S z a m a izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Ugyanemű **izzólámpa különlegességek,** fényképezési lámpák, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ivtlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitését, átalakítását, javítását, ivtlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

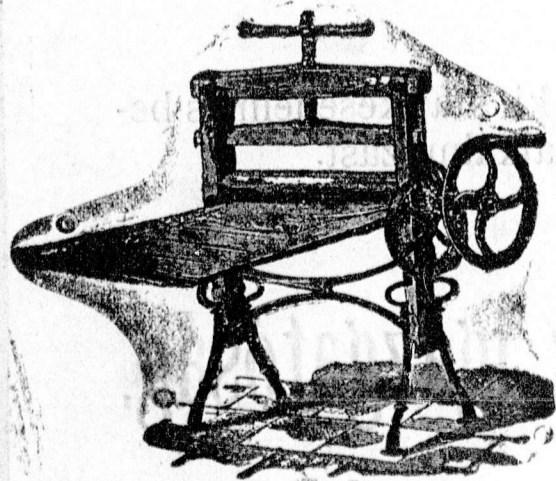
Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Kézi hajtású „Jégekészítő gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Jégszékények legújabb szerkezettel.

FAGYLALT GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó mángorló és facsaró gépek.

ÁRJEGYZÉK kívánatra, ingyen és bérmentve.

